

GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN KEMAN DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Öğr. Gör. Soner Okan
Dicle Üniversitesi
Diyarbakır
sonerokan@hotmail.com

Özet

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biridir. Keman eğitimi de çalgı eğitiminin dikkat, sabır, plan ve program gerektiren, teknik açıdan uzun, karmaşık bir süreci kapsayan dalıdır. Örgün bir eğitim kurumu olan Güzel Sanatlar Liseleri'nde, 14-18 yaş aralığındaki öğrencilere keman eğitimi de verilmektedir. Bu eğitimin başarıya ulaşabilmesinde öğrencinin derse karşı tutumu önem kazanmaktadır. Araştırma; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi'nde (GSL) keman öğrenimi görmekte olan 36 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenci tutumlarının saptanması ve değerlendirilmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (2006) tarafından hazırlanan "Keman Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler "SPSS for Windows 21.0" programı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgularda öğrencilerin keman dersine yönelik tutum düzeylerinin yüksek ($3,714 \pm 0,528$) olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Keman Eğitimi, Tutum, Güzel Sanatlar Lisesi.

FINE ARTS HIGH SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TO VIOLIN LESSON

Abstract

Instrument training is one of the most important phases in music education. And violin training is a branch of instrument training, which requires attention, patience, plan and regularity, includes a technically long, complex period of time. At Fine Art High Schools which are formal education institutions, students between the ages of 14 and 18 are also given violin training. The students' attitudes towards the training would be significant in the matter of the success of this period. The research was done in the 2013-2014 academic year on 36 students who still receive violin training at Diyarbakır Fine Arts High School (GSL). For the purpose of determining and evaluating the students' attitudes, "The violin lessons attitude scale", which had been prepared in 2006 by Ministry of Education Directorate (MEB) of Secondary Education, was used. The data obtained from the research was analyzed by using the computer program, "SPSS for Windows 21.0". The information was evaluated in between 95% of confidence interval, and 5% level of significance. According to the results of the research, it is determined that the level of the students' attitude towards violin lessons is quite high ($3,714 \pm 0,528$).

Key Words: Violin Training, Attitude, Fine Arts High School.

GİRİŞ

Eğitimin bir boyutu olan müzik eğitimi, "bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, müziksel davranışlar değiştirme ve geliştirme süreci" (Uçan, 1998: 8) olarak tanımlanabilir. Şeker ve Bilen'e göre (2010: 113) müzik eğitimi, eğitim sisteminin önemli bir parçasını oluşturmakla birlikte bireyin toplumsal, kültürel, sosyal ve psikolojik yönden sağlıklı bir gelişim göstermesi için gereklidir.

Müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri olan çalgı eğitimini, “çalgi öğretimi yoluyla bireyler ve toplumların devinîsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde değışiklikler oluşturma ya da yeni davranışlar kazandırma süreci” (Uçan, 1994: 23) olarak tanımlamak mümkündür. Eğitimde yeni yaklaşımların çalgı eğitimine aktarılmasına, çalgı eğitimini daha verimli hale getirecek yöntem ve tekniklerin bulunmasına ve çalgı eğitimi ile ilgili sorunlara çözüm yolları bulmaya şüphesiz ki araştırmalar ışık tutacaktır. Çeşitli araştırmalar (Persson, 1996; Rostwall ve West, 2003; Triantafyllaki, 2005) çalgı eğitimi ile ilgili araştırmaların azlığını vurgulamaktadır (Şeker ve Bilen, 2010: 113). Ülkemizde daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulan keman eğitimi, çalgı eğitiminin bir kolu olarak teknik açıdan uzun bir yol olup dikkat, sabır, planlı ve programlı çalışmayla başarıya ulaşılabilecek bir süreçtir. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, keman eğitimi veren örgün eğitim kurumlarından biridir. Güzel Sanatlar Liseleri’nde uygulanan keman öğretim programı, ilköğretim okulunu bitirmiş, kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen, ancak müzik, enstrüman ve müzik dili konusunda herhangi bir donanımı olmayan müziğe duyarlı öğrencileri hareket noktası olarak almaktadır (MEB, 2006: 2).

Alıcıgüzel (1973: 11) öğrenmenin gerçekleşmesi için öğretimde, yöntem ve tekniklerin, öğrenme ilkelerinin, araç ve gereçlerin de dikkate alınması gerektiğini savunmuştur. Ancak öğrenmenin tam olarak sağlanması ve başarıya ulaşılabilmesi için bu öğelerin yanı sıra, öğretmen-öğrenci ilişkisini, öğrencinin derse olan tutumunu da göz önüne almak gerekir. Başarıdan söz edildiğinde yalnızca akademik başarı dikkate alınmakta, öğrencinin sınavlarda aldığı notlar ile ilgilenilmektedir. Akademik başarıyı etkileyen diğer önemli etmenler göz ardı edilmektedir. Oysa, bireyin bulunduğu fiziksel ortam, hazırbulunuşluk düzeyi, önceden getirdiği inançlar, değerler ve tutumlar başarıyı etkilemektedir (Canakay, 2006: 298). Derse karşı ilgisi olmayan, dersini ve öğretmenini sevmeyen bir öğrencinin başarıya ulaşması söz konusu değildir. Öğrencinin öğrenme ortamı ve araç-gereçler açısından bir eksiğinin bulunup bulunmadığını düşünmeden başarı beklemek veliyi, öğretmeni ve öğrenciyi hayal kırıklığına uğratacaktır. Keman eğitiminde öğrencinin kemanı ile arasındaki bağı, öğretmeni ile olan iletişimi ve keman dersine ilişkin tutumu çok önemli bir yere sahiptir. Keman dersinin müzikal gelişimi için gerekli olmadığını düşünen bir öğrencinin bu derse ilgi duyması beklenemez. Öğretmenin, çalınacak olan etüt ve eserleri seçerken öğrencinin performansını, düzeyini, beğenilerini ve derse karşı tutumunu dikkate alması öğrenmeyi kolaylaştıracak ve kalıcı hale getirecektir.

Robbins’e göre (1994) tutumlar, nesnelere, insanlar ya da olaylar hakkında olumlu ya da olumsuz değerlendirme ifadeleri olduğundan, insanın bir şey hakkında ne hissettiğini ifade eder (Aktaran: Üstüner, 2006: 111). Tutum kişinin çevresinden algıladıkları doğrultusunda oluşturduğu düşünce, duygu ve inançların toplamıdır (Erdoğan, 1999: 33). Sahip olunan tutum bireyin duygularını etkilediği kadar düşünce ve davranışlarını da etkileyebilmektedir (Recepoğlu, 2013: 312). Bireylerin davranışlarının incelenmesinde davranışın belirleyicilerinden birisi olarak tutumlar araştırmaya değer görülmektedir (Üstüner, 2006: 111). Tutumların kaynağı, oluşumu, zaman içinde değışikliğe uğraması ve tutumların bireylerin davranışlarına olan etkileri bilim insanlarının ilgisini çekmiştir (Yüksel, 2005: 3).

Tutumla ilgili yapılan tanımlamalar göz önüne alındığında tutumu oluşturan üç öğeden bahsedilebilir. Bu öğeler bilişsel öğe, duyuşsal öğe ve devinîsel öğedir. Bireyin tutum nesnesine ilişkin inançları, bilgi yapıları ve düşünceleri bilişsel öğe olarak adlandırılmaktadır. Duyuşsal öğe hoşlanma, sevme veya sevmeme gibi duygusal tepkileri ifade eder. Devinîsel öğe ise bireyin düşünce ve duyguları doğrultusunda bir tutum nesnesine ilişkin davranış eğilimini ifade eder (Canakay, 2006: 299).

Tutum, soyut bir kavram olduğundan ölçülebilmesi oldukça güçtür. Tutumları belirlemenin en sağlıklı yollarından biri bireyin davranışlarının gözlemlenmesidir. Ancak gözlemin maliyet, iş gücü ve zaman açısından dezavantajları olduğundan, tutumları ölçmek için geliştirilmiş ölçekler kullanılır. Tutumla ilgili bilgiler çeşitli şekillerde toplanabilir. Bunlardan biri, doğrudan bilgi toplama yöntemidir. Dereceleme ölçekleri bu gruba girer. Objeye ilgili önermeler hazırlanır, bireyin hangi ölçüde bu önermelere katıldığı sorulur (Ülgen, 1995; Tufan ve Güdek, 2008; Çevik ve Güven, 2011: 104).

Gün ve Köse (2006: 112) öğrencilerin dersle ilgili tutumlarının ve bu tutumları etkileyen faktörlerin bilinmesinin kaliteli bir eğitim ortamının oluşmasında son derece önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bir bireyin bir obje ya da uyarana karşı tutumunun ne olduğunu bilmemiz, o bireyin ilgili uyarana karşı davranışının da ne olacağını tahmin edebilmemizi sağlayacaktır (Üstüner, 2006: 112). Bu bağlamda öğrencinin keman dersine yönelik tutumu, keman dersinde öğrenciden beklenen davranışları yerine getirip getirmediği ve bu dersten başarılı olup olamayacağı ile ilgili fikir verecektir.

Bu çalışmada Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi keman öğrencilerinin keman dersine yönelik tutumlarının ortaya koyulması amaçlanmış, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumlarında okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumlarında barınma durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
5. Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumlarında kendine ait kemana olma durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?
6. Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumlarında önceden keman eğitimi alma durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?
7. Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumlarında keman öğretmeni değiştirme durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu araştırma betimsel nitelikte olup araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2013; 77).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi'nde öğrenim görmekte olan ve keman dersi alan 36 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplamak amacıyla MEB tarafından hazırlanan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Türk ve Batı Müziği Çalgıları Dersi (Keman) Öğretim Programı'nda yer alan "Keman Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veri toplama aracının birinci kısmı demografik bilgilerden, ikinci kısmı ise öğrencilerin keman dersine yönelik tutumlarını ölçen 19 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçekten oluşmuştur. Ölçek maddelerine ait seçenekler "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Tamamen Katılmıyorum" şeklindedir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,768 olarak bulunmuştur. 7., 8., 10., 11., 13. 17. ve 19. maddeler ölçeğin geçerliliği tekrar edilmediğinden çıkartılmıştır. Ölçeğin genel puanı kullanılmış ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki Man Whitney-u testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Whallis testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Man Whitney-u testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan öğrencilerin "Keman Dersi Tutum Ölçeği" yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1: Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri

	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Bay	9	25,0
	Bayan	27	75,0
	Toplam	36	100,0
Sınıf	9. Sınıf	7	19,4
	10. Sınıf	8	22,2
	11. Sınıf	11	30,6
	12. Sınıf	10	27,8
	Toplam	36	100,0
Barınma Olanakları	Yurt	1	2,8
	Ev	35	97,2
	Toplam	36	100,0
Kendine Ait Keman Olma Durumu	Evet	33	91,7
	Hayır	3	8,3
	Toplam	36	100,0
Önceden Keman Eğitimi Alma Durumu	Evet	8	22,2
	Hayır	28	77,8
	Toplam	36	100,0
Öğretmen Değişirme Durumu	1	26	72,2
	2	2	5,6
	3	5	13,9
	4	3	8,3
	Toplam	36	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre 9'u (%25,0) bay, 27'si (%75,0) bayandır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre 7'si (%19,4) 9. sınıf, 8'i (%22,2) 10. sınıf, 11'i (%30,6) 11. sınıf, 10'u (%27,8) 12. Sınıfta öğrenim görmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin barınma olanağı değişkenine göre 1'i (%2,8) yurtda, 35'i (%97,2) evde barınmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kendine ait keman olma durumu değişkenine göre 33'ünün (%91,7) kendine ait kemanı bulunmakta, 3'ünün(%8,3) kendine ait kemanı bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin önceden keman eğitimi alma durumu değişkenine göre 8'i (%22,2) önceden keman eğitimi almış, 28'i (%77,8) keman eğitimi almamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kaç öğretmen değiştirdiği değişkenine göre 26'sı (%72,2) 1, 2'si (%5,6) 2, 5'i (%13,9) 3, 3'ü (%8,3) 4 kez keman öğretmeni değiştirmişlerdir.

Tablo 2: Öğrencilerin Keman Dersine Yönelik Tutumları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Keman Dersine Yönelik Tutum	36	3,714	0,528	2,570	4,640

Araştırmaya katılan öğrencilerin "keman dersine yönelik tutum" düzeyi yüksek (3,714 ± 0,528) olarak saptanmıştır.

Tablo 3: Keman Dersine Yönelik Tutumun Kaç Öğretmen Değiştirildiğine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
Keman Dersine Yönelik Tutum	1	26	3,783	0,470	7,518	0,057
	2	2	4,107	0,758		
	3	5	3,671	0,512		
	4	3	2,929	0,398		

Araştırmaya katılan öğrencilerin keman dersine yönelik tutum puanları ortalamalarının kaç öğretmen değiştirildiği değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4: Keman Dersine Yönelik Tutumun Sınıfa Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
Keman Dersine Yönelik Tutum	9. Sınıf	7	3,612	0,558	1,109	0,775
	10. Sınıf	8	3,857	0,483		
	11. Sınıf	11	3,740	0,450		
	12. Sınıf	10	3,643	0,662		

Araştırmaya katılan öğrencilerin keman dersine yönelik tutum puanları ortalamalarının sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 5: Öğrencilerin Keman Dersine Yönelik Tutumun Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Keman Dersine Yönelik Tutum	Bay	9	3,698	0,529	118,500	0,912
	Bayan	27	3,720	0,537		

Araştırmaya katılan öğrencilerin keman dersine yönelik tutum puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Mann Whitney $U=118,500$; $p=0,912>0,05$).

Tablo 6: Öğrencilerin Keman Dersine Yönelik Tutumunun Kendine Ait Kemanı Olma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Keman Dersine Yönelik Tutum	Evet	33	3,678	0,519	28,000	0,217
	Hayır	3	4,119	0,555		

Araştırmaya katılan öğrencilerin keman dersine yönelik tutum puanları ortalamalarının kendine ait kemanı olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Mann Whitney $U=28,000$; $p=0,217>0,05$).

Tablo 7: Öğrencilerin Keman Dersine Yönelik Tutumun Barınma Durumuna göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Keman Dersine Yönelik Tutum	Yurt	1	4,286	0,000	6,500	0,288
	Ev	35	3,698	0,526		

Araştırmaya katılan öğrencilerin keman dersine yönelik tutum puanları ortalamalarının yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Mann Whitney U=6,500; p=0,288>0,05).

Tablo 8: Öğrencilerin Keman Dersine Yönelik Tutumun Önceden Keman Eğitimi Alma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Keman Dersine Yönelik Tutum	Evet	8	3,661	0,527	106,500	0,834
	Hayır	28	3,730	0,537		

Araştırmaya katılan öğrencilerin keman dersine yönelik tutum puanları ortalamalarının önceden keman eğitimi alma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Mann Whitney U=106,500; p=0,834>0,05).

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçekteki ifadelere verdiği cevapların dağılımları Tablo 9'da görülmektedir.

Tablo 9: Öğrencilerin Ölçekteki İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ort	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1. Bu ders müzikal gelişimim için gereklidir.	1	2,8	0	0,0	2	5,6	8	22,2	25	69,4	4,560	0,843
2. Bu dersten keyif alıyorum.	6	16,7	4	11,1	6	16,7	9	25,0	11	30,6	3,420	1,461
3. Günlük yaşamda kemanı kullanabilirim.	0	0,0	0	0,0	12	33,3	15	41,7	9	25,0	3,920	0,770
4. Bu ders bana müzikal statü katar.	0	0,0	1	2,8	6	16,7	12	33,3	17	47,2	4,250	0,841
5. Bu derste performansım her zaman iyidir.	0	0,0	2	5,6	12	33,3	14	38,9	8	22,2	3,780	0,866
6. Kemanda etüt ve eserlere çalışmak her zaman hoşuma gider.	0	0,0	4	11,1	9	25,0	15	41,7	8	22,2	3,750	0,937
7. Klasik müzikten hoşlanırım.	2	5,6	1	2,8	4	11,1	14	38,9	15	41,7	4,080	1,079
8. Keman öğretiminde seçilen eserleri beğenirim.	5	13,9	1	2,8	14	38,9	7	19,4	9	25,0	3,390	1,293
9. Keman sınavları mutlaka komisyon önünde olmalıdır.	1	38,9	5	13,9	9	25,0	5	13,9	3	8,3	2,390	1,358
10. Keman öğretiminde teknik çalışmalara daha çok ağırlık verilmelidir.	4	0,0	1	2,8	9	25,0	14	38,9	12	33,3	4,030	0,845

11. Keman öğretiminin uygulanış yönteminden memnunum.	2	5,6	2	5,6	10	27,8	15	41,7	7	19,4	3,640	1,046
12. Keman çalışmak benim için çok zevklidir.	2	5,6	2	5,6	8	22,2	12	33,3	12	33,3	3,830	1,134

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçek maddeleri ilgili ifadelerle verdiği cevaplar incelendiğinde;

“Bu ders müzikal gelişimim için gereklidir.” ifadesine öğrencilerin , %2,8'i (n=1) hiç katılmıyorum, %5,6'sı (n=2) kararsızım, %22,2'si (n=8) katılıyorum, %69,4'ü (n=25) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Bu ders müzikal gelişimim için gereklidir.” ifadesine çok yüksek (4,560 ± 0,843) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Bu dersten keyif alıyorum.” ifadesine öğrencilerin , %16,7'si (n=6) hiç katılmıyorum, %11,1'i (n=4) katılmıyorum, %16,7'si (n=6) kararsızım, %25,0'ı (n=9) katılıyorum, %30,6'sı (n=11) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Bu dersten keyif alıyorum.” ifadesine yüksek (3,420 ± 1,461) düzeyde katıldıkları görülmektedir.

“Günlük yaşamda kemanı kullanabilirim.” ifadesine öğrencilerin , %33,3'ü (n=12) kararsızım, %41,7'si (n=15) katılıyorum, %25,0'ı (n=9) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrenciler “Günlük yaşamda kemanı kullanabilirim.” ifadesine yüksek (3,920 ± 0,770) düzeyde katılmaktadırlar.

“Bu ders bana müzikal statü katar.” ifadesine öğrencilerin , %2,8'i (n=1) katılmıyorum, %16,7'si (n=6) kararsızım, %33,3'ü (n=12) katılıyorum, %47,2'si (n=17) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Bu ders bana müzikal statü katar.” ifadesine çok yüksek (4,250 ± 0,841) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Bu derste performansım her zaman iyidir.” ifadesine öğrencilerin , %5,6'sı (n=2) katılmıyorum, %33,3'ü (n=12) kararsızım, %38,9'u (n=14) katılıyorum, %22,2'si (n=8) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Bu derste performansım her zaman iyidir.” ifadesine yüksek (3,780 ± 0,866) düzeyde katıldıkları belirlenmiştir.

“Kemanda etüt ve eserlere çalışmak her zaman hoşuma gider.” ifadesine öğrencilerin , %11,1'i (n=4) katılmıyorum, %25,0'ı (n=9) kararsızım, %41,7'si (n=15) katılıyorum, %22,2'si (n=8) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Kemanda etüt ve eserlere çalışmak her zaman hoşuma gider.” ifadesine yüksek (3,750 ± 0,937) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Klasik müzikten hoşlanırım.” ifadesine öğrencilerin , %5,6'sı (n=2) hiç katılmıyorum, %2,8'i (n=1) katılmıyorum, %11,1'i (n=4) kararsızım, %38,9'u (n=14) katılıyorum, %41,7'si (n=15) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrenciler “Klasik müzikten hoşlanırım.” ifadesine yüksek (4,080 ± 1,079) düzeyde katılmaktadırlar.

“Keman öğretiminde seçilen eserleri beğenirim.” ifadesine öğrencilerin , %13,9'u (n=5) hiç katılmıyorum, %2,8'i (n=1) katılmıyorum, %38,9'u (n=14) kararsızım, %19,4'ü (n=7) katılıyorum, %25,0'ı (n=9) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrenciler “Keman öğretiminde seçilen eserleri beğenirim.” ifadesine orta (3,390 ± 1,293) düzeyde katılmaktadırlar.

“Keman sınavları mutlaka komisyon önünde olmalıdır.” ifadesine öğrencilerin , %38,9'u (n=14) hiç katılmıyorum, %13,9'u (n=5) katılmıyorum, %25,0'ı (n=9) kararsızım, %13,9'u (n=5) katılıyorum, %8,3'ü (n=3) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Keman sınavları mutlaka komisyon önünde olmalıdır.” ifadesine zayıf (2,390 ± 1,358) düzeyde katıldıkları görülmektedir.

“Keman öğretiminde teknik çalışmalara daha çok ağırlık verilmelidir.” ifadesine öğrencilerin , %2,8'i (n=1) katılmıyorum, %25,0'ı (n=9) kararsızım, %38,9'u (n=14) katılıyorum, %33,3'ü (n=12) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Keman öğretiminde teknik çalışmalara daha çok ağırlık verilmelidir.” ifadesine yüksek (4,030 ± 0,845) düzeyde katıldıkları belirlenmiştir.

“Keman öğretiminin uygulanış yönteminden memnunum.” ifadesine öğrencilerin , %5,6'sı (n=2) hiç katılmıyorum, %5,6'sı (n=2) katılmıyorum, %27,8'i (n=10) kararsızım, %41,7'si (n=15) katılıyorum, %19,4'ü (n=7)

tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrenciler “Keman öğretiminin uygulanış yönteminden memnunum.” ifadesine yüksek ($3,640 \pm 1,046$) düzeyde katılmaktadırlar.

“Keman çalışmak benim için çok zevklidir.” ifadesine öğrencilerin , %5,6'sı ($n=2$) hiç katılmıyorum, %5,6'sı ($n=2$) katılmıyorum, %22,2'si ($n=8$) kararsızım, %33,3'ü ($n=12$) katılıyorum, %33,3'ü ($n=12$) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Keman çalışmak benim için çok zevklidir.” ifadesine yüksek ($3,830 \pm 1,134$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin keman dersine yönelik tutumları arasında; cinsiyet, sınıf, öğretmen değişikliği, kendine ait kemanı olma durumu, barınma durumu ve önceden keman eğitimi alma durumu değişkenleri bakımından anlamlı fark bulunmamaktadır.

Bazı değişkenlere göre keman dersine yönelik tutumlar arasında anlamlı fark çıkmamasının, çalışma grubunun özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Barınma durumuna göre evde kalan (% 97,2) ve yurttan kalan öğrenci (%2,8) sayılarına bakıldığında dağılımın denk olmaması sebebiyle anlamlı farklılığın çıkmamış olabileceği düşünülmektedir. Aynı şekilde, kendine ait kemanı olma durumuna göre kendine ait kemanı olan (%91,7) ve olmayan (%8,3) öğrenci sayılarındaki dağılımın sonucu etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin keman dersine yönelik tutum düzeyi yüksektir ($3,714 \pm 0,528$). Ancak öğrencilerin tutum ölçeğine verdikleri cevaplar tek tek incelendiğinde çıkan sonuçlardan:

“Bu dersten keyif alıyorum.” ifadesine yüksek düzeyde katılım olsa da “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “tamamen katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğrenciler azımsanmayacak miktardadır. Girdiği dersten keyif almayan öğrencinin derse motive olması ve dersi ilgiyle takip etmesi beklenemez. Keman öğretiminin dersi keyifli hale getirecek, öğrencinin ilgisini çekecek yöntemlerden faydalanması gerekmektedir.

Beş duyu organının algılamada kullanıldığı, bireysel öğrenmenin dikkate alındığı modern öğretim yöntemlerinde öğrenciden bilgiyi içselleştirmesi, öğrendiklerini günlük hayatta kullanabilmesi beklenmektedir (Gülcü, 2013:2). Günlük yaşamda kemanı kullanabilme konusunda kararsız olduğunu bildiren öğrenci sayısı ($n=12$) dikkate alındığında, öğrencinin derste öğrendiklerini sergileyebileceği ortamlar oluşturmak ve öğrenciye bununla ilgili eser dağıtı kazandırmak için öğretmenlere büyük görev ve sorumluluk düşmektedir.

“Bu derste performansım her zaman iyidir.” ifadesine “tamamen katılmayan”, “katılmayan” ve “kararsız” görüş bildiren öğrencilerin sayısı ($n=14$) göz önüne alındığında performansı yüksek düzeye taşıyabilmek için öğrenme ortamının yeniden gözden geçirilmesi ve performansı arttırmaya yönelik çalışma programları hazırlanması gerekmektedir.

“Kemanda etüt ve eserlere çalışmak her zaman hoşuma gider.” ifadesine “katılmayan” ve bu ifade ile ilgili “kararsız” görüş bildiren öğrenci sayısı ($n=13$) göz ardı edilmemeli, öğrenciyi yoğun ve sıkıcı bir çalışma sürecine itmeden, melodik bakımdan zengin, ilgi uyandıran etüt ve eserler seçilerek, öğrencinin kemanı istekle eline alması sağlanmalıdır. Tarkum (2006: 177), özellikle keman öğrenimine yeni başlayan öğrenciler için etüt ve alıştırmalar seçilirken dikkat edilmesi gereken ilk noktanın, öğrenciyi daha başlangıçta zorlayacak, sıkacak onun hemen uyum sağlayamayacağı hızda ilerlemeyi gerektiren etüt ve alıştırmalardan kaçınmak olduğunu belirtmiştir. Keman öğretiminde eser ve etüt seçerken öğrencinin beğenisi de göz önüne alınmalıdır.

Öğrenciler “Keman sınavları komisyon önünde yapılmalıdır.” ifadesi ile ilgili genel olarak olumsuz görüş bildirmişlerdir. Komisyon sınavları, öğrencinin topluluk önünde çalması, kendini ifade etmesi, özgüven sağlaması ve heyecanını yenmesi açısından oldukça önemli sınavlardır. Sınavlar mümkün olduğu kadar komisyon şeklinde yapılmalı öğrencilerin bu kazanımları elde etmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca öğrenciler komisyonla yapılan sınavların önemi, faydaları ve kazanımları hakkında bilgilendirilmelidir. Topluluk önünde çalmak, icracılığın gerekliliğidir ancak bu durum, ciddi bir başarısızlık ve beğenilmeme kaygısını da çocuk yaştan itibaren beraberinde getirir. Alptekin’ e göre (2012: 137), müzik okulları ve konservatuvarlarda verilen

enstrüman eğitiminin yanı sıra performans anksiyetesi ile ilgili çalışmalar yapılmalı ve bu sorun eğitim süresi içinde çözümlenmelidir.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2014 tarihlerinde Antalya’da 21 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 5th International Conference on New Trends in Education and Their Implications – ICONTE’ de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Alıcıgüzel, İ. (1973). *İlk ve Orta Dereceli Okullarda Öğretim, Modern Öğretimin İlke Metot ve Teknikleri*, Özyayın Matbaası, İstanbul.

Çevik, Deniz Beste ve Güven, Elif (2011). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi*. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı:29, 103-120.

Erdoğan, İ. (1999). *İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış*. İstanbul: İ.Ü. İşletme Fakültesi, İşletme İktisadi Enstitüsü, Araştırma ve Yardım Vakfı Yayın No: 5.

Gidergi Alptekin, Aslı. (2012). *Müzik Performans Anksiyetesi*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Haziran 2012 Cilt 14 Sayı 1 (137-148).

Gülcü, İsmail (2013). *Etkileşimli Tahta Kullanımının Avantajları ve Dezavantajlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri*. Akademik Bilişim Konferansı Bildirisi 23-25 Ocak 2013 Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Gün, Elmas ve Köse, H. Seval (2013). *Müzik Öğrencilerinin Piyano dersine Yönelik Tutumları*. Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/3, Winter 2013, s. 247-261.

Karasar, Niyazi (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. 25. Basım.

Recepoğlu, Ergün (2013). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education), Özel Sayı (1), 311-326.

Şeker, S. Serkan ve Bilen, Sermin (2010). *9 – 11 Yaş Grubu Çocuklarda Orff Schulwerk Destekli Keman Eğitiminin Keman Çamaya Yönelik Öz Yeterlik Algıları Üzerindeki Etkisi*. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi Cilt: 01, Sayı: 02, 2010, 112-124.

Tarkum, Erol. (2006). *Keman Öğretiminde Kullanılacak Alıştırma ve Etütlerin Seçimi ve Uygulanması*. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 2, Sayı 4, 2006, ss. 175-182.

Uçal Canakay, Esin (2006). *Müzik Teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.

Uçan, Ali (1994), *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Uçan, Ali (1998). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Üstüner, Mehmet (2006), *Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. 109-127 Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Kış2006, Sayı45, 109-127.

Yüksel, Ahmet Haluk (2005). *İkna ve Konuşma*, TC. Anadolu Üniversitesi Yanını No:1629, Açıköğretim Fakültesi Yayını, No:851, 1. Baskı, Eskişehir, 2005.